

Ö?retmen E?itsel De?erler Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ö?retmen E?itsel De?erler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27051>

Özet

Öğretmen Eğitsel Değerler Ölçeği (ÖEDÖ), E. Tomul ve K. Çelik tarafından 2014 yılında geliştirilmiş, öğretmenlerin mesleki pratiklerini ve sınıf içi yaklaşımlarını yönlendiren temel eğitsel değerleri ölçmeyi amaçlayan kapsamlı bir araçtır. Ölçek, toplam 42 maddeden oluşmakta ve öğretmenlerin değer yönelimlerini **Bireysel Değerler**, **Sosyal Değerler** ve **İlişkisel Değerler** olmak üzere üç ana alt boyutta incelemektedir. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizleri, ölçeğin yüksek düzeyde yapısal geçerliliğe ve iç tutarlılığa sahip olduğunu kanıtlamıştır.

ÖEDÖ, eğitim araştırmacılarına öğretmenlerin değer sistemlerinin öğrenme ortamları ve mesleki gelişim üzerindeki etkilerini inceleme imkanı sunmaktadır. Ölçeğin psikometrik özellikleri, Türkiye bağlamında öğretmen değerlerinin ölçülmesinde güvenilir bir kaynak olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen değerleri, Eğitsel değerler, Öğretmen Eğitsel Değerler Ölçeği, Geçerlilik, Güvenilirlik, Eğitim psikolojisi.

Yazarlar

E. Tomul, Kazım Çelik

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin mesleklerini icra ederken benimsedikleri ve uygulamalarına yansayan temel eğitsel değerleri kapsamlı bir şekilde değerlendirmektir. Bu değerler, öğretmenlerin sınıfı bakış açısını, öğrenciyle etkileşimini ve okul kültürü oluşturma çabalarını doğrudan etkilemektedir.

ÖEDÖ, öğretmenlerin bireysel gelişim, sosyal sorumluluk ve okul ortamındaki ilişkilerin kalitesine verdikleri önemi belirleyerek, eğitim programlarının ve mesleki gelişim eğitimlerinin bu değerler doğrultusunda şekillendirilmesine bilimsel zemin hazırlamaktadır.

Yapı

Öğretmen Eğitsel Değerler Ölçeği, öğretmenlerin mesleki değerlerini ölçen üç temel psikolojik yapıdan (alt boyuttan) oluşmaktadır:

Bireysel Değerler: Öğretmenin kendi mesleki gelişimi, etik anlayışı, kişisel sorumluluğu ve eğitsel ortamı bizzat oluşturma çabasıyla ilgilidir. Bu alt boyut 18 maddeden oluşmaktadır.

Sosyal Değerler: Öğretmenin hata kabulü, sürekli öğrenme, meslektaşlarıyla işbirliği ve geniş

sosyal çevreye karşı sorumluluk gibi değerlerini kapsar. Bu alt boyut 10 maddeden oluşmaktadır. **İlişkisel Değerler:** Öğretmenin öğrenciler ve meslektaşlarıyla kurduğu ilişkilerde huzurlu, etkili, adil ve destekleyici bir ortam yaratma amacı ifade eder. Bu alt boyut 7 maddeden oluşmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla yapılan analizler yüksek düzeyde uygunluk göstermiştir. Yapılan **faktör analizi** öncesinde örneklem büyüklüğünün uygunluğunu değerlendiren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.971 olarak bulunmuştur. Bu değer, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, değişkenler arasındaki korelasyonun anlamlılığı test eden Bartlett Küresellik Testi sonucu anlamlı çıkmıştır ($\chi^2 = 12939,275$, $sd = 820$, $p < .001$). Faktör analizinde maddelerin yük değerleri 0.508 ile 0.801 arasında değişmekte olup, bu aralık maddelerin ilgili faktörlere güçlü bir şekilde yüklendiğini işaret etmektedir. Bu bulgular, ölçeğin kavramsal yapısının yüksek düzeyde geçerli olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Öğretmen Etkisel Değerler Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirliliği son derece yüksektir ve psikometrik standartları aşılmaktadır. Ölçeğin genel güvenirlilik katsayısı (**Cronbach Alpha**) 0.982 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlara ilişkin güvenirlilik katsayıları da yüksek düzeyde tutarlılık sergilemektedir:

Bireysel Değerler Alt Boyutu: 0.957

Sosyal Değerler Alt Boyutu: 0.903

İlişkisel Değerler Alt Boyutu: 0.866

Ek olarak, tüm maddeler için madde-toplam korelasyonları 0.642 ile 0.825 arasında değişmektedir. Bu yüksek korelasyon değerleri, her bir maddenin ölçeğin ölçtüğü genel yapıyı temsil etmede önemli bir katkı sağladığını ve ölçeğin iç yapısının güçlü ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca **t-testi** değerleri tüm maddeler için anlamlı bulunmuştur.

Faktör Analizi

Yapılan temel bileşenler analizi sonucunda, ölçeğin toplam varyansın %68.253'ünü açıklayan üç faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Bu oran, sosyal bilimlerde ölçekleri için oldukça yüksek ve tatmin edici bir düzeydir.

Faktörlerin toplam varyansa katkıları aşağıdaki gibi dağılmaktadır:

Bireysel Değerler Alt Boyutu: Toplam varyansın %32.977'sini açıklamaktadır.

Sosyal Değerler Alt Boyutu: Toplam varyansın %19.327'sini açıklamaktadır.

İlişkisel Değerler Alt Boyutu: Toplam varyansın %16.194'ünü açıklamaktadır.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme

Format: 42 madde, 3 alt boyutlu, 5'li Likert tipi derecelendirme (1=Hiç Katılmıyorum - 5=Tamamen katılıyorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Öğretmenlik mesleğini icra edenler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de görev yapan öğretmenler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Bireysel değerler, sosyal değerler ve ilişkisel değerler alanlarında öğretmenlerin katılım düzeylerini ölçen öz bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, Öğretmen mesleği, Değerler eğitimi, Psikometrik özellikler, Geçerlilik, Eğitim araştırmaları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: kcelik@pau.edu.tr (Sorumlu Yazar: Kazım Çelik)

Yazın Adresi: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli, Türkiye (Sorumlu Yazarın kurumu temel alınmıştır).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2014

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik ve bilimsel araştırmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir. Kullanım ve telif hakları ile ilgili detaylı bilgi için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Tomul, E. ve Çelik, K. (2014). Öğretmen Eğitsel Değerler Ölçeği: Geçerlilik ve güvenirlik analizi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 215-227.

Makalenin orijinal tam metnine şu adresten ulaşılabilir: pauegitimdergi.pau.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı burada indirilebilir: ogretmen-egitsel-degerler-olcegi-toad.pdf

Öğretmen Eğitsel Değerler Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Öğretmen Eğitsel Değerler Ölçeği 42 maddeden oluşmakta ve üç alt boyutta gruplanmaktadır:

Bireysel Değerler (18 m): Öğretmenler okullarına eğitsel bir ortam oluşturma çabalarındadır.

Sosyal Değerler (10 m): Öğretmenler hataların kabul etmeyi ve bunlardan ders çıkartmayı öğrenirler.

İlközel Değerler (7 m): Öğretmenler huzurlu ve verimli bir ortam yaratmak amaçladıklarıdır.